

CHARTA ZEMĚ

PREAMBULE

Nacházíme se v kritickém momentu dějin Země, v době, kdy si lidstvo musí zvolit svou budoucnost. Tím, jak se svět stává čím dále tím více vzájemně závislým a křehkým, chová v sobě budoucnost jak velké nebezpečí tak i velký příslib. Chceme-li postoupit vpřed, musíme si přiznat, že uprostřed velkolepé rozmanitosti kultur a forem života tvoříme jednu lidskou rodinu a jedno společenství země se společným osudem. Musíme se spojit, abychom vyvolali v život udržitelnou globální společnost, založenou na úctě k přírodě, k všeobecným lidským právům, ekonomické spravedlnosti a kultuře míru. Za tím účelem je bezpodmínečně nutné, abychom my, lid Země, vyhlásili svou odpovědnost vůči sobě navzájem, vůči širšímu společenství života a budoucím generacím.

Země, náš domov

Lidstvo je součástí nesmírného vyvíjejícího se vesmíru. Země, náš domov, kypí jedinečným společenstvím života. Přírodní síly činí z existence náročné a nejisté dobrodružství, avšak Země poskytuje nezbytné podmínky pro rozvoj života. Pružnost společnosti, život a blahobyt lidstva závisejí na zachování zdravé biosféry se všemi jejími ekologickými systémy, bohatou rozmanitostí rostlin a živočichů, úrodnou půdou, čistými vodami a čistým ovzduším. Globální životní prostředí a jeho konečné zdroje jsou předmětem starostlivosti všeho lidstva. Ochrana vitality Země, její rozmanitosti a krásy je posvátným svěřenstvím.

Globální situace

Převládající způsoby výroby a spotřeby vyvolávají environmentální devastaci, vyčerpávání zdrojů a hromadné vymírání druhů. Společenství jsou těžce narušována. Prospěch z rozvoje není spravedlivě rozdělován a propast mezi bohatými a chudými se rozšiřuje. Nespravedlnost, chudoba, nevědomost a násilně střety jsou dalekosáhle rozšířeny a jsou příčinou velkého utrpení. Růst počtu obyvatel, který nemá obdoby, přetěžuje ekologické a sociální systémy. Základy globální bezpečnosti jsou ohroženy. Tyto trendy jsou nebezpečné - nejsou však nevyhnutelné.

Výzva, před kterou stojíme

Volba záleží na nás : vytvořit celosvětové partnerství v péči o Zemi a o sebe navzájem anebo riskovat vlastní zkázu a zkázu rozmanitosti života. Je zapotřebí , aby se od základu změnila naše hodnoty, naše instituce a náš způsob života. Musíme si uvědomit, že po uspokojení základních potřeb je otázkou rozvoje lidstva další rozvoj, nikoli mít více. Máme jak znalosti tak i technologie pro zabezpečení všech a pro zmenšení účinků na životní prostředí. Tak jak se objevuje celosvětová občanská společnost tak vznikají další příležitosti k vybudování demokratického a lidského světa. Environmentální, ekonomické, politické, sociální a duchovní výzvy, před nimiž stojíme, jsou vzájemně propojeny a společně můžeme dospět k všestrannému řešení.

Všeobecná odpovědnost

Abychom tyto touhy uskutečnili, musíme se rozhodnout žít s pocitem všeobecné odpovědnosti, a musíme se ztotožnit se společenstvím celé Země jakož i se svými místními společenstvími. Jsme současně občany různých národů a také jednoho světa, v němž se spojuje místní a celosvětové. Každý se podílí na odpovědnosti za současný i za budoucí blahobyt lidské rodiny a širšího živoucího světa. Duch lidské solidarity a přibuzenství s veškerým životem bude posílen, budeme-li žít s úctou k tajemství života, s vděčností za dar života a v pokoře, pokud jde o místo člověka v přírodě.

Naléhavě potřebujeme společnou vizi základních hodnot, která by poskytla etický základ vznikajícímu světovému společenství. Proto společně a s nadějí potvrzujeme dále uvedené vzájemně související principy udržitelného života jako společnou normu, kterou se má řídit a podle níž se má hodnotit chování všech jednotlivců, organizací, podnikání, vlád a nadnárodních institucí .

PRINCIPY

I. ÚCTA A PECE O SPOLEČENSTVÍ ŽIVOTA

1. Mějte v úctě Zemi a život v celé jeho rozmanitosti

- a. Uvědomte si, že všichni tvorové jsou na sobě vzájemně závislí a že každá forma života má svou hodnotu, bez ohledu na to, jakou cenu má pro člověka.
- b. Zdůrazněte svou víru ve vrozenou důstojnost všech lidí a v intelektuální, umělecký, etický a duchovní potenciál lidstva.

2. Pečujte o společenství života s porozuměním, soucitem a láskou.

- a. Přijměte za své, že s právem vlastnit, hospodařit a využívat přírodní zdroje je spojena povinnost zabránit poškozování životního prostředí a chránit práva lidí.
- b. Potvrďte, že s růstem svobody, znalostí a moci, přichází zvýšená odpovědnost za podporu obecného dobra.

3. Budujte demokratické společnosti, které jsou spravedlivé, počítají s účastí všech, jsou udržitelné a mírumilovné.

- a. Zabezpečte, aby společenství všech úrovní zaručovalo lidská práva a základní svobody a poskytněte každému příležitost, aby plně realizoval svůj potenciál.
- b. Podporujte sociální a ekonomickou spravedlivost, což všem umožní dosáhnout bezpečné a smysluplné živobytí, s odpovědností vůči životnímu prostředí .

4. Zajistěte bohatství a krásu Země současným a budoucím generacím

- a. Uznějte, že svoboda konání každé generace je omezena potřebami příštích generací.
- b. Předajte příštím generacím hodnoty, tradice a instituce, které podporují dlouhodobý rozkvět lidských a ekologických společenství Země.

Pro splnění těchto čtyř závazků je nezbytné :

II. EKOLOGICKÁ NEPORUŠENOST

5. Chraňte a obnovujte neporušenost ekologických systémů Země, se zvláštním zřetelem k biologické rozmanitosti a k přírodním procesům, které udržují život.

- a. Na všech úrovních přijměte plány pro udržitelný rozvoj, a nařízení, která učiní ochranu životního prostředí a jeho obnovu nedílnou součástí všech rozvojových iniciativ.
- b. Zřizujte a ochraňujte cenné rezervace přírody a biosféry, včetně neporušených území na souši a na moři, na ochranu systémů, které podporují život na Zemi. K udržení biologické rozmanitosti a k zachování našeho přírodního dědictví.
- c. Podporujte obnovení ohrožených druhů a ekosystémů.
- d. Omezujte a hubte nepůvodní nebo geneticky modifikované organismy, které poškozují původní druhy a životní prostředí a zabraňujte zavádění takto škodících organismů.
- e. Hospodařte s užitím obnovitelných zdrojů jako je voda, půda, lesní produkty a životem v moři takovým způsobem , kdy nebude překročena míra jejich regenerace a bude ochráněno zdraví ekosystémů.
- f. Řiďte dobývání a užití neobnovitelných zdrojů jako jsou minerály a fosilní paliva tak, aby bylo minimalizováno jejich vyčerpání a zabránilo se vážné environmentální škodě.

6. Předcházejte škodám, což je nejlepší metoda ochrany životního prostředí a, při omezených znalostech, uplatňujte postup předběžné opatrnosti.

- a. Provádějte zásahy k vyvarování možnosti vážného nebo neodvratného poškození životního prostředí, i když bude vědecké poznání neúplné nebo neprůkazné.
- b. Vložte důkazní břemeno na ty, kdo tvrdí, že navrhovaná činnost nezpůsobí významné poškození, a uložte odpovědným osobám povinnost nahradit škodu na životním prostředí.
- c. Zabezpečte, aby se proces rozhodování zabýval kumulovanými, dlouhodobými, nepřímými, dálkovými a globálními důsledky lidských činností.
- d. Předcházejte a braňte znečišťování všech součástí životního prostředí a nepřipusťte nahromadění radioaktivních, toxických nebo jiných nebezpečných látek.
- e. Vyvarujte se poškozování životního prostředí vojenskou činností.

7. Osvojte si způsoby výroby, spotřeby a reprodukce, které chrání regenerativní schopnosti Země, lidská práva a blahobyt společnosti lidí.

- a. Snižujte množství, opětne používejte a recyklujte materiály, používané při výrobě a spotřebě a zajistěte, že zbývající odpad může být asimilován ekologickými systémy.
- b. Při spotřebě energie jednejte zdrženlivě a s účinností a v rostoucí míře se opírejte o zdroje obnovitelné energie, jako je sluneční a větrná.
- c. Podporujte rozvoj, přejímání a spravedlivý přenos ekologicky vhodných technologií
- d. Do prodejních cen zboží a služeb zahrňte plně environmentální a sociální náklady, a umožněte spotřebitelům, aby se seznámili s výrobky, které splňují nejvyšší sociální a environmentální normy.
- e. Zajistěte všeobecnou dostupnost zdravotní péče, která podporuje reproduktivní zdraví a odpovědnou reprodukci.
- f. Osvojte si takový styl života, který klade důraz na kvalitu života a hmotný dostatek v omezeném světě.

8. Urychlete studium ekologické udržitelnosti a podporujte otevřenou výměnu a široké uplatňování získaných poznatků.

- a. Podporujte mezinárodní vědeckou spolupráci v oboru udržitelnosti, se zvláštním zřetelem na potřeby rozvojových zemí.
- b. Uznějte a uchovejte tradiční poznatky a duchovní moudrost ve všech kulturách, které přispívají k ochraně životního prostředí a lidského blahobytu.

c. Zabezpečte, aby informace, životně důležité pro zdraví lidí a ochranu životního prostředí, včetně genetických informací, zůstaly veřejně dostupné.

III. SOCIÁLNÍ A EKONOMICKÁ SPRÁVEDLNOST

9. Vyhlaďte chudobu jako etický, sociální a environmentální imperativ

- Zaručte právo na pitnou vodu, čisté ovzduší, zabezpečení potravy, neznečištěnou půdu, přístřeší a bezpečnou sanitaci přidělením národních a mezinárodních zdrojů, kterých je k tomu zapotřebí.
- Vybavte každého lidského tvora vzděláním a zdroji, které mu zajistí udržitelné živobytí a poskytněte sociální zabezpečení a záchranou sítě těm, kdo nejsou schopni sami zachovat při životě.
- Všímejte si opomíjených, ochraňujte zranitelné, služte těm, kdo trpí a umožněte jim, aby rozvinuli své schopnosti a šli za svými tužbami.

10. Zajistěte, aby ekonomické činnosti a instituce na všech úrovních podporovaly lidský rozvoj spravedlivě a udržitelně.

- Podporujte spravedlivé rozdělení bohatství uvnitř národů a mezi národy.
- Zdokonalujte intelektuální, finanční, technické a sociální zdroje rozvojových zemí a zbavte je břemena mezinárodního dluhu.
- Zabezpečte, aby všechny obchody podporovaly trvale udržitelné využívání zdrojů, ochranu životního prostředí a pokrokové pracovní normy.
- Požadujte, aby mnohonárodní korporace a mezinárodní finanční organizace jednaly průzračně pro dobro lidí a přidržte je k odpovědnosti za důsledky jejich činnosti.

11. Potvrďte rovnost a spravedlivost mezi muži a ženami jakožto předpoklad udržitelného rozvoje a zajistěte všeobecný přístup k vzdělání, zdravotní péči a ekonomickým příležitostem.

- Zajistěte lidská práva žen a dívek a ukončete všechno násilí vůči nim,
- Podporujte aktivní účast žen ve všech aspektech ekonomického, politického, občanského, sociálního a kulturního života jako plných a rovnocenných partnerů, činitelů v rozhodování, vedoucích pracovníků a příjemců prospěchu.
- Posilujte rodiny a zajistěte bezpečí a láskyplnou výchovu všech členů rodiny.

12. Zachovávejte právo všech, bez diskriminace, na přírodní a sociální prostředí, které by podporovalo lidskou důstojnost, tělesné zdraví a duševní pohodu, se zvláštním zřetelem k právům původních obyvatel a menšin.

- Zrušte veškeré formy diskriminace, založené na příkladu na rase, barvě pleti, pohlaví, sexuální orientaci, náboženství, jazyku a národnostním, etnickém nebo sociálním původu.
- Potvrďte právo původního obyvatelstva na jejich duchovnost, znalosti, území a zdroje a na jejich, s tím související, praxi udržitelného živobytí.
- Mějte v úctě a podporujte mladé lidi našich společností a umožněte jim splnit jejich podstatnou úlohu při vytváření udržitelných společností.
- Chraňte a obnovujte významná místa kulturního a duchovního významu.

IV. DEMOKRACIE, NENÁSILÍ A MÍR

13. Posilujte demokratické instituce na všech úrovních a zajistěte průzračnost a odpovědnost vládní moci, včetně účasti na rozhodování, a přístup k spravedlnosti.

- Zachovávejte právo každého na jasnou a včasnou informaci o záležitostech životního prostředí a o všech plánech a činnostech investiční výstavby, které jsou s tyto záležitosti ovlivnit nebo v nichž jde o jejich zájmy.
- Podporujte místní, regionální a globální občanskou společnost a prosazujte smysluplnou spoluúčasť všech zainteresovaných jednotlivců a organizací při rozhodování.
- Chraňte právo na svobodu mínění, vyjadřování, mírumilovné shromažďování, sdružování a disent.
- Zaveďte efektivní a účinný přístup k správním a nezávislým soudním procedurám, včetně k opravným prostředkům a odškodnění za poškození životního prostředí a hrozbu takového poškození.
- Vylučte korupci ze všech veřejných i soukromých institucí.
- Posilujte místní společnosti tím, že jim umožníte, aby pečovaly o své životní prostředí a přiděly odpovědnost za životní prostředí těm vládním úrovním, na nichž může být prováděna nejefektivněji.

14. Do formálního vzdělávání a celoživotního učení začleňte znalosti, hodnoty, a schopnosti potřebné pro udržitelný způsob života.

- Poskytněte všem, zejména pak dětem a mládeži příležitost ke vzdělání, které jim umožní aktivně přispívat k trvale udržitelnému rozvoji.
- Prosazujte přispění umění a humanitních oborů, jakož i vědy, k vzdělávání pro udržitelnost.
- Zdokonalujte úlohu hromadných sdělovacích prostředků ve zvyšování uvědomělosti o ekologických a sociálních výzvách.
- Buďte si vědomi důležitosti morální a duchovní výchovy pro udržitelný život.

15. Zacházejte se všemi živými tvory s úctou a šetrně.

- Zabraňte krutosti vůči zvířatům, která jsou chována ve společnosti lidí a chraňte je před utrpením.

- b. Ochraňujte volně žijící zvířata před způsoby lovu, odchytu a rybolovu, které působí extrémní, protahované a zbytečné utrpení.
- c. Vyvarujte se nebo vylučte v co největší míře odchyt nebo ničení nechráněných druhů.

16. Prosazujte kulturu snášenlivosti, nenásilí a míru.

- a. Povzbuzujte a podporujte vzájemné porozumění, solidaritu a spolupráci mezi lidmi a v národech a mezi národy.
- b. Uskutečňujte komplexní strategie k zabránění násilných konfliktů a užívejte řešení problémů v rámci spolupráce k zvládnutí a vyřešení environmentálních střetů a jiných sporů.
- c. Demilitarizujte národní bezpečnostní systémy na úroveň obranného, neprovokativního postoje, a vojenské prostředky vynaložte na mírumilovné účely, včetně ekologické obnovy.
- d. Vylučte jaderné, biologické a toxické zbraně a jiné zbraně hromadného ničení.
- e. Zajistěte, že využití orbitálního a vesmírného prostoru bude sloužit ochraně životního prostředí a míru.
- f. Uznejte, že mír je celistvost, která je tvořena správným vztahem k sobě samému, k jiným osobám, k jiným kulturám, k jinému životu, k Zemi a k onomu širšímu celku, jehož jsme součástí.

C E S T A V P R Ě D

Jako nikdy před tím v dějinách nás společný osud vyzývá k hledání nového začátku. Taková obnova je příslibem těchto principů Charty Země. Abychom splnili tento příslib musíme se zavázat k přijetí a k prosazování těchto hodnot a cílů Charty.

To vyžaduje změnu v mysli a v srdci. Vyžaduje to nový pocit globální vzájemné závislosti a všeobecné odpovědnosti. Musíme s představitostí rozvíjet a uplatňovat vizi udržitelného způsobu života v místním, národním, regionálním a globálním měřítku. Naše kulturní rozmanitost je drahocenným dědictvím a různé kultury naleznou své vlastní výrazné cesty, jak tuto vizi uskutečnit. Musíme prohloubit a rozšířit globální dialog, který dal vznik Chartě Země, protože se musíme mnoho naučit z probíhajícího společného hledání pravdy a moudrosti.

V životě často dochází k napětí mezi důležitými hodnotami. To může znamenat, že volba bude obtížná. Nicméně musíme najít způsob, jak uvést v soulad rozmanitost s jednotou, svobodu konání se společným dobrem, krátkodobé záměry s dlouhodobými cíli. Každý jednotlivec, každá rodina, organizace a společenství musí sehrát životně důležitou úlohu. Umění, vědy, náboženství, vzdělávací instituce, hromadné sdělovací prostředky, podnikání, nevládní organizace a vlády jsou vyzývány, aby poskytly tvořivé vedení. Partnerství vlády, občanské společností a podnikání je nezbytným základem efektivního výkonu vlády.

K vybudování udržitelného globálního společenství musí národy světa obnovit svůj závazek k Spojeným národům, splnit své závazky na základě existujících mezinárodních úmluv a podpořit uskutečňování principů Charty Země pomocí mezinárodně-právně závazného nástroje k životnímu prostředí a rozvoji.

Nechť je naše doba vzpomínána jako procitnutí k nové účtě k životu, jako pevné rozhodnutí dosáhnout udržitelnosti, jako urychlení zápasu o právo a mír i jako radostná oslava života.